

Tytuł: Polski Żyd czy Żyd w Polsce? Pytanie o tożsamość

W trakcie zajęć poruszony zostanie problem tożsamości żydowskiej i poczucia przynależności od określonej grupy narodowościowej polskich Żydów, a także wątek tożsamości biłgorajskich Żydów.

Jeżeli zajęcia realizowane są na lekcji języka polskiego mogą odbywać się np. w trakcie omawiania dorobku Juliana Tuwima, który w swoich tekstach pisał o swojej tożsamości polskiej i żydowskiej, a także Isaaca Bashevitsa Signera - link do ich twórczości odwołujący się do problematyki tożsamości znajduje się poniżej - *Tożsamość żydowska*

Czas trwania: 45 minut

1. Wprowadzenie: przedstawienie tematu zajęć, sprawdzenie listy obecności - 5 minut
2. Pytamy uczniów/uczennice kim jest Żyd/Żydówka i zapisujemy odpowiedzi na tablicy, jest to burza mózgów więc nie oceniamy odpowiedzi podawanych przez klasę - 5 minut
3. Omawiamy te odpowiedzi próbując je pogrupować np. odnoszące się do religii, miejsca przebywania (np. państwo Izrael), historii (byli mieszkańcy Polski), itd. - 5 minut
4. Pytamy uczniów/uczennice czy wiedzą ilu Żydów mieszkało w Polsce przed wybuchem II wojny światowej i ilu z nich w Biłgoraju. - 5 minut
[Robert Szuchta i Piotr Trojański piszą, że przed wybuchem drugiej wojny światowej w Polsce żyło ok. 3400 tys. Żydów, stanowili oni ok. 10% mieszkańców kraju, zobacz szerzej *Zrozumieć Holokaust. Książka pomocnicza do nauczania o Zagładzie Żydów*, Robert Szuchta, Piotr Trojański, Warszawa 2012, s. 55, link do publikacji znajduje się poniżej]
[Jeżeli chodzi o biłgorajską społeczność żydowską to możemy powołać się na tekst dra Adama Balickiego *Historia miasta*, podaje on, że w 1939 roku w Biłgoraju mieszkało 5010 Żydów, a cała populacja miasta wynosiła w tym czasie 8270 mieszkańców, link do artykułu znajduje się poniżej]
5. Wyjaśnij uczniom/uczniom, że bycie Żydem/Żydówką to nie tylko tożsamość religijna, ale także i narodowa, ale jednocześnie jako mieszkańcy/mieszkanke Polski byli/były oni/one jej obywatelami. W niektórych miejscach (także w Biłgoraju) stanowili większość populacji przed wybuchem II wojny światowej. Zasiadali w organach władzy lokalnej, współtworzyli polską kulturę itd. Jednocześnie wśród samej społeczności żydowskiej było różne poczucie tożsamości, jedni czuli się polskimi obywatelami narodowości czy religii żydowskiej, inni byli Żydami, zamieszkałymi w Polsce - 5 minut

6. Dla zobrazowania „wielości” tożsamości na przykładzie biłgorajskich Żydów można przywołać przykłady zawarte na stronie projektu „Mapa (nie)pamięci” - <http://www.mapaniepamieci.pl/punkty-na-mapie>, np. <http://www.mapaniepamieci.pl/ul-lubelska-ul-mostowa> czy <http://www.mapaniepamieci.pl/na-rynku> oraz w tekście *Mapa (nie)pamięci biłgorajskich Żydów* także znajdującym się na stronie projektu <http://kulturacyfrowa.org/wp-content/uploads/2015/12/Pami%C4%99%C4%87.pdf>, lub odnieść się do literatury np. twórczości Juliana Tuwima czy Isaaca Bashevitza Singera [link to fragmentów tekstów znajduje się poniżej] - 8 minut
7. Przed podsumowaniem - poproś uczniów/uczennice, aby sami/same zastanowili/ły się nad własną tożsamością, co dla nich jest ważne: pochodzenie, miejsce zamieszkania, obywatelstwo czy wyznawana religia? Na kartce papieru mogą stworzyć własną mapę tożsamości. Chętne osoby mogą się podzielić swoją pracą na forum klasy - 7 minut
8. Podsumowanie - poproś uczniów/uczennice o podzielenie się refleksją co było dla nich najcenniejsze/najciekawsze w trakcie zajęć i z czym z nich wychodzą - 5 minut

[można też poprosić o napisanie tych refleksji anonimowo na kartce]

Materiały pomocnicze dostępne w wersji online:

Co to jest żydowska tożsamość? Rabin Itzhak Rapaport, Materiały pomocnicze Centrum Edukacji Obywatelskiej <https://biblioteka.ceo.org.pl/sites/default/files/co%20to%20jest%20%C5%BCydowska%20to%C5%BCsamo%C5%9B%C4%87.pdf>

Historia miasta, Adam Balicki, tekst umieszczony na stronie internetowej miasta Biłgoraj dostępny pod adresem <http://www.bilgoraj.pl/page/789/historia-miasta.html>

Tożsamość żydowska, Teksty źródłowe umieszczone na portalu Żydzi w Polsce http://www.zydziw Polsce.edu.pl/biblioteka/zrodla/r1_1.html

Zrozumieć Holokaust. Książka pomocnicza do nauczania o Zagładzie Żydów, Robert Szuchta, Piotr Trojański, Warszawa 2012, książka dostępna w wersji online

<https://www.ore.edu.pl/wydzialy/rozwoju-kompetencji-spoecznych-i-obywatelskich/6713-polecamy-ksiazke-zrozumiec-holokaust>

Opracowała Magdalena Kawa
<http://www.mapaniepamieci.pl/>

Tekst powstał w ramach projektu „Mapa (nie)pamięci”.

Zrealizowano w ramach stypendium z budżetu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.